

1. 19:19

Ny legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer

Den 1 juli 2019 införs en legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer och titeln hälso- och sjukvårdskurator blir en skyddad yrkestitel. Syftet med införandet av legitimation är främst att öka patientsäkerheten. Dels genom att ställa krav på lämplighet och kompetens för att få legitimation, dels genom att legitimationen ska kunna återkallas om hälso- och sjukvårdskuratoren skulle vara olämplig att utöva yrket.

Ny legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer

Den 1 juli 2019 införs en legitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer och titeln hälso- och sjukvårdskurator blir en skyddad yrkestitel. Syftet med införandet av legitimation är främst att öka patientsäkerheten. Dels genom att ställa krav på lämplighet och kompetens för att få legitimation, dels genom att legitimationen ska kunna återkallas om hälso- och sjukvårdskuratoren skulle vara olämplig att utöva yrket.

Vad krävs för legitimation?

Grunden för legitimation blir på sikt en hälso- och sjukvårdskuratorsexamen, som kräver en ny yrkesutbildning motsvarande ett års heltidsstudier (60 hp) efter socionomutbildning eller motsvarande. Första utbildningsstart för den nya hälso- och sjukvårdskuratorsutbildningen blir dock tidigast höstterminen 2020.

Fram till den 1 juli 2024 gäller övergångsregler och legitimation som hälso- och sjukvårdskurator kan utfärdas till den som har socionomexamen eller annan relevant examen och har varit verksam som kurator inom hälso- och sjukvården i minst fem år. För dem som har relevant vidareutbildning, exempelvis en magisterexamen i socialt arbete eller steg 1 psykoterapiutbildning, är det tillräckligt att ha varit verksam som kurator inom hälso- och sjukvården i minst två år.

Socialstyrelsen kommer under maj 2019 att publicera information om vad som gäller vid ansökan om legitimation enligt övergångsreglerna.

Vad innebär förändringen?

Införandet av legitimation innebär att titeln hälso- och sjukvårdskurator blir en skyddad yrkestitel och bara får användas av dem som har legitimation enligt patientsäkerhetslagens bestämmelser. Det är dock inte fråga om ensamrätt att utöva yrket.

De nya bestämmelserna innebär därmed inte att vissa arbetsuppgifter endast får utövas av legitimerade hälso- och sjukvårdskuratorer. Verksamhetsansvariga i hälso- och sjukvården behöver därmed inte ändra i organisationen på grund av införandet av legitimation och konsekvenserna för vårdgivare och huvudmän bedöms bli begränsade. Mot den bakgrunden föreligger inte heller någon överhängande risk för arbetsbrist för kuratorer som inte uppfyller kraven för legitimation.

När det gäller skyldigheten att föra patientjournal enligt patientdatalagen gäller den dels för legitimerad personal, dels för kuratorer som arbetar inom den allmänna hälso- och sjukvården utan att vara legitimerade.

Kuratorer i elevhälsan berörs inte av lagändringen

Införandet av legitimation berör enbart kuratorer verksamma i hälso- och sjukvården. I elevhälsan ansvarar skolkuratorer för psykosociala insatser i syfte att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål. Skolkuratorns uppdrag i elevhälsan regleras i skollagen, ska inte likställas med hälso- och sjukvård och kontakterna med elever ska inte heller journalföras enligt patientdatalagen.

Kostnad för ansökan av legitimation

Legitimationen är knuten till individen, inte till anställningen, och kostnaden för ansökan av legitimation betalas av individen. Detta framgår också tydligt av lagens förarbeten.

Frågor om befattning och titel

Från och med 1 juli 2019 får endast de som har legitimation benämnas hälso- och sjukvårdskurator. Väljer arbetsgivaren att ändra befattningsbenämning/titel i anställningsavtal, anställningsinformation och lokala befattningssystem behöver hänsyn tas till de medarbetare som utför arbetsuppgifterna utan legitimationen och med särskild titel/befattning för dessa som följd.

Arbetsgivaren kan också välja att förtydliga att berörda personerna har en yrkeslegitimation genom exempelvis en synlig namnbricka.

För val av benämning i regionernas lokala befattnings- /kategorikoder hänvisas till de förslag som regionernas arbetsgrupp arbetar fram.

Arbetsidentifikation kommuner och regioner (AID) är ett partsgemensamt klassificeringssystem för gruppering av arbetsuppgifter för anställda inom det kommunala området. AID utgör grunden för den partsgemensamma lönestatistiken och är avsedd för att kunna analysera lönebildningen på central och lokal nivå samt att ge underlag för viss planering. Alla förändringar av AID förhandlas fram i den partsgemensamma Statistikkommittén.

Det är den anställdes arbetsuppgifter som ska styra vilken etikett som används, inte den anställdes utbildning, titel eller arbetsplatsens verksamhet. Mot ovanstående bakgrund ser SKL/Sobona inte att några ändringar kopplat till AID behöver göras i och med införande av yrkeslegitimation för hälso- och sjukvårdskuratorer. Samma etikett som tidigare ska användas, det vill säga 352010 Kurator.

Frågor om löneöversyn

Införandet av legitimation innebär inte i sig förändrade arbetsuppgifter och därmed inte heller ökad svårighetsgrad, ökat ansvar och befogenhet i arbetsuppgifterna. Som ovan nämnts gäller skyldigheten att föra patientjournal enligt patientdatalagen fortfarande både för legitimerad personal och för kuratorer som arbetar inom den allmänna hälso- och sjukvården utan att vara legitimerade. Frågor om lön bör därmed hanteras utifrån enskild arbetsgivares lönepolitik utifrån lokal lönebildning, arbetsgivarens arbete med verksamhetsmål och verksamhetsutveckling, prioriteringar och ekonomiska förutsättningar samt utifrån principen om individuell och differentierad lönesättning.

Intyg från arbetsgivaren

För legitimation enligt övergångsreglerna kommer det att krävas intyg från arbetsgivaren som styrker att individen har varit verksam som kurator inom hälso- och sjukvården. Socialstyrelsen kommer att återkomma med information om hur dessa intyg ska utformas.